

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ  
ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА

Кафедра реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної  
медицини

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради

Протокол № 6 «26» 06 2024р



Голова вченої ради,

проректор з науково-педагогічної роботи

*Шуц* Олександр ТОЛСТАНОВ

РОБОЧА ПРОГРАМА  
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ  
«МЕТОДОЛОГІЯ РОЗРОБКИ АВТОРСЬКИХ ТА  
ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПРОГРАМ З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ НА ЗАСАДАХ  
ДОКАЗОВОЇ МЕДИЦИНИ»

Освітньо-професійна програма

Галузь знань

Спеціальність

Спеціалізація

Рівень вищої освіти

Обсяг дисципліни

Терапія та реабілітація

22 «Охорона здоров'я»

227 «Терапія та реабілітація»

227.01 Фізична терапія

другий (магістерський)

90 год / 3 кредити ЄКТС

Київ – 2024

Робочу програму навчальної дисципліни «**Методологія розробки авторських та дослідницьких програм з фізичної терапії на засадах доказової медицини**» розроблено на основі освітньо-професійної програми «**Терапія та реабілітація**», підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня Магістр за спеціальністю 227 «Терапія та реабілітація» та відповідних нормативних документів.

**РОЗРОБНИКИ:**

Юлія ЧУМАК асистент кафедри реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної медицини НУОЗ України імені П. Л. Шупика, кандидат медичних наук

**РЕЦЕНЗЕНТИ:**

Володимир КРАСНОВ завідувач кафедри педагогіки, психології, медичного та фармацевтичного права НУОЗ України імені П. Л. Шупика, доктор медичних наук, професор

Дарія ПОПОВИЧ завідувачка кафедри фізичної терапії, ерготерапії та фізичного виховання Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України, доктор медичних наук, професор

**Гарант ОПШ**

Наталія ВЛАДИМИРОВА професор кафедри реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної медицини НУОЗ України імені П. Л. Шупика, доктор медичних наук, професор

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни обговорена та схвалена на засіданні кафедри реабілітаційної медицини, фізичної терапії та спортивної медицини. Протокол № 12 від 22 травня 2024 року

Завідувач кафедри професор \_\_\_\_\_ **Олександр Владимиров**

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні Вченої ради медичного факультету, протокол № 6 від 05 червня 2024 року

Голова ВРФ професор \_\_\_\_\_ **Ольга Процюк**

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри протокол " \_\_\_\_ " \_\_\_\_\_ 202\_ № \_\_\_\_\_

Завідувач кафедри \_\_\_\_\_  
(підпис) Ім'я, ПРИЗВИЩЕ, посада, вчене звання, науковий ступінь)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри протокол " \_\_\_\_ " \_\_\_\_\_ 202\_ № \_\_\_\_\_

Завідувач кафедри \_\_\_\_\_  
(підпис) Ім'я, ПРИЗВИЩЕ, посада, вчене звання, науковий ступінь)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри протокол " \_\_\_\_ " \_\_\_\_\_ 202\_ № \_\_\_\_\_

Завідувач кафедри \_\_\_\_\_  
(підпис) Ім'я, ПРИЗВИЩЕ, посада, вчене звання, науковий ступінь)

## ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Місце, мета та завдання навчальної дисципліни	5
3. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна Дисципліна	5
4. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	5
5. Програма навчальної дисципліни	6
6. Структура навчальної дисципліни	7
7. Самостійна робота	7
8. Перелік питань для підсумкового контролю	9
9. Методи навчання	10
10. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання	10
11. Рекомендований бібліографічний список	11

## 1. Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Методологія розробки авторських та дослідницьких програм з фізичної терапії на засадах доказової медицини», є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми спеціальності 227 «Терапія та реабілітація». Загальний опис навчальної дисципліни подано в таблиці 1.

Таблиця 1.

Найменування показників	Опис		
<b>1. Загальна характеристика дисципліни</b>			
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»		
Спеціальність	227 «Терапія та реабілітація»		
Спеціалізація	227.1 Фізична терапія		
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень		
Мова навчання	українська		
Кількість годин	90		
Кількість кредитів	3		
<b>2. Характеристика навчальної дисципліни за формами навчання</b>			
	<b>очна денна</b>	<b>очна вечірня</b>	<b>заочна</b>
Рік підготовки	1	-	-
Семестр	1	-	-
Лекції	18	-	-
Практичні	18	-	-
Семінарські	-	-	-
Лабораторні	-	-	-
Самостійна робота	54	-	-
Вид контролю	<i>Диф.залик</i>	-	-

## 2. Місце, мета та завдання навчальної дисципліни

### 2.1. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Сучасний фахівець повинен мати глибокий обсяг знань у галузі методології авторських та дослідницьких програм з фізичної терапії, уміння збирати й опрацьовувати інформацію, розробляти програми наукових досліджень, аналізувати одержані результати. Успішне оволодіння методологією проведення наукового дослідження допоможе майбутнім фахівцям у розв'язанні наукових завдань та росту професійної компетентності.

### 2.2. Мета дисципліни:

Підготовка фахівців, здатних визначати та ефективно вирішувати складні завдання професійної специфіки та здійснювати практичні реабілітаційні втручання, які мають доказовий та науковий характер у галузі фізичної терапії.

### 2.3. Завданнями вивчення дисципліни є:

1. Формування наукової компетенції майбутніх фізичних терапевтів, їх залучення до розробки авторських та дослідницьких програм з фізичної терапії на засадах доказової медицини.

2. Формувати та удосконалювати наукове мислення та професійну компетентність у галузі фізичної терапії.

3. Вміння створювати індивідуальний план фізичної терапії опираючись на авторські та дослідницькі джерела доказової медицини.

## **2.4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)**

Дана дисципліна базується на знаннях таких дисциплін, як: фізіологія людини (нормальна, вікова, патологічна), санологія (фізіологія) рухової активності, внутрішні хвороби, основи оздоровчої фізичної культури, масаж, та є базою для вивчення подальших дисциплін, а саме: фізична реабілітаційна медицина в клініці внутрішніх хвороб, травматології та ортопедії, при травмах та пораненнях.

## **3. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.**

Відповідно до освітньої програми «Терапія та реабілітація» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (РН):

ПРН 01. Застосовувати біопсихосоціальну модель обмежень життєдіяльності у професійній діяльності, аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта.

ПРН 04. Оцінювати, обговорювати та застосовувати результати наукових досліджень у клінічній, науковій, освітній та адміністративній діяльності

ПРН10. Створювати (планувати) програму фізичної терапії окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану.

ПРН 11. Реалізовувати програми фізичної терапії окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану відповідно до наявних ресурсів і оточення.

ПРН 15. Розробляти та викладати спеціалізовані навчальні дисципліни у закладах вищої освіти, брати участь в реалізації освітніх програм як клінічний керівник/методист/супервізор навчальних практик.

ПРН 17. Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження у сфері фізичної терапії, висувати і перевіряти гіпотези, обирати методики та інструменти досліджень, аналізувати їх результати, обґрунтовувати висновки.

ПРН 20. Демонструвати уміння здійснювати викладацьку діяльність; здатність брати участь у навчальних програмах як клінічний керівник/методист навчальних практик;

ПРН 22. Демонструвати уміння здійснювати науково дослідну діяльність

## **4. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.**

Навчальна дисципліна «**Методологія розробки авторських та дослідницьких програм з фізичної терапії на засадах доказової медицини**», дозволяє набути здобувачам вищої освіти наступних компетентностей:

**Інтегральна компетентність:** Здатність розв'язувати автономно та у мультидисциплінарному контексті складні спеціалізовані задачі та проблеми, пов'язані з порушенням рухових та поєднаних з ними функцій, які забезпечують активність та участь особи; провадити практичну, адміністративну, наукову, інноваційну та освітню діяльність у фізичній терапії.

### **Загальні компетентності:**

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 04. Здатність виявляти та вирішувати проблеми

ЗК 05. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

### **Фахові (спеціальні) компетентності (СК):**

СК 11. Здатність провадити наукову діяльність у сфері фізичної терапії.

СК12. Здатність здійснювати викладацьку діяльність (зокрема, як

керівник/методист/супервізор клінічних практик).

СК 13. Управляти робочими процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів у фізичній терапії, керувати роботою асистентів, помічників та волонтерів.

СК 14. Здатність провадити підприємницьку діяльність у фізичній терапії.

## 5. Програма навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна структурована за модульним принципом і складається з 2 навчальних модулів, а саме: навчального модуля № 1 «Теоретичні та практичні основи наукових досліджень»; навчального модуля № 2 «Організація та методологія наукових досліджень, оформлення результатів дослідження».

Кожен модуль навчальної дисципліни є логічною завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання. Змістовне наповнення програми навчальної дисципліни у таблиця 2.

Таблиця 2.

Код теми	Назва модулю, теми	Перелік основних питань теми
	2	3
<b>Модуль 1. Теоретичні та практичні основи наукових досліджень</b>		
1.1.	Поняття про науку, її призначення, особливості науки у галузі «Охорона здоров'я» та сфері реабілітаційної медицини	1. Особливості науки у фізичній та реабілітаційній медицині. 2. Основні напрямки наукових досліджень. 3. Сучасний стан досліджень у фізичній терапії. 4. Доказова медицина.
1.2.	Наукове дослідження: сутність, загальна схема, категоріальний апарат. Організація наукового дослідження.	1. Концепція дослідження та наукова проблема. 2. Особливості наукового дослідження фізичній терапії.
1.3	Академічна доброчесність здобувачів освіти та її забезпечення під час науково-дослідної роботи.	1. Ознайомлення з міжнародними, національними та університетськими вимогами дотримання академічної доброчесності
<b>Модуль 2. Організація та методологія наукових досліджень, оформлення результатів дослідження</b>		
2.1.	Методологія та методи наукового дослідження. Особливості методології у фізичній терапії.	1. Підходи до оптимального вибору методів дослідження з систематичними оглядами та метааналізами
2.2.	Основи біостатистики: організація та дизайн статистичних досліджень, статистичні величини, методи аналізу.	1. Метод стандартизації, динамічні ряди, аналіз взаємозв'язку між параметрами. 2. Оцінювання та аналіз вірогідності статичних гіпотез.
2.3	Методичні вимоги щодо виконання й оформлення кваліфікаційної роботи. Порядок захисту кваліфікаційної роботи.	1. Підготовка до виконання кваліфікаційної роботи. 2. Оформлення результатів, списку літератури та висновків. 3. Процедура публічного захисту.

**6. Структура навчальної дисципліни**  
(навчально-тематичний план викладання дисципліни)

Код теми	Назва освітнього модулю, теми	Денна форма навчання (кількість годин)					
		Усього	лекції	семінарські	практичні	самостійна робота	індивідуальна робота
<b>Модуль I Поняття про науку та організацію наукових досліджень</b>							
Тема 1.1.	Поняття про науку, її призначення, особливості науки у галузі «Охорона здоров'я» та сфері реабілітаційної медицини/	12	2	-	2	8	-
Тема 1.2.	Наукове дослідження: сутність, загальна схема, категоріальний апарат. Організація наукового дослідження.	14	4	-	2	8	-
Тема 1.3.	Академічна доброчесність здобувачів освіти та її забезпечення під час науково-дослідної роботи.	14	4	-	2	8	-
	МКР№1	2	-	-	2	-	-
Усього кредитів / годин за модулем I		1,4/42	0,3/10	-	0,3/8	0,8/24	-
<b>Модуль II Організація та методологія наукових досліджень, оформлення результатів дослідження</b>							
Тема 2.1.	Методологія та методи наукового дослідження. Особливості методології у фізичній терапії.	20	4	-	4	12	-
Тема 2.2.	Основи біостатистики: організація та дизайн статистичних досліджень, статистичні величини, методи аналізу.	16	2	-	2	12	-
Тема 2.3.	Методичні вимоги щодо виконання й оформлення кваліфікаційної роботи. Порядок захисту кваліфікаційної роботи.	10	2	-	2	6	-
	МКР№2	2	-	-	2	-	-
Усього кредитів / годин за модулем II		1,6/48	0,3/8	-	0,3/10	1/30	-

**7. Самостійна робота**

Код теми	Зміст самостійної роботи	Обсяг годин
		Очна (денна) форма

1	Тема 1.1 Поняття про науку, її призначення, особливості науки у галузі «Охорона здоров'я» та сфері реабілітаційної медицини. 1. Особливості науки у фізичній та реабілітаційній медицині. 2. Основні напрямки наукових досліджень. 3. Сучасний стан досліджень у фізичній терапії.	8
2	Тема 1.2. Наукове дослідження: сутність, загальна схема, категоріальний апарат. Організація наукового дослідження. 1. Концепція дослідження та наукова проблема. 2. Особливості у фізичній терапії.	8
3	Тема 1.3. Академічна доброчесність здобувачів освіти та її забезпечення під час науково-дослідної роботи. 1. Ознайомлення з міжнародними, національними та університетськими вимогами дотримання академічної доброчесності.	8
4	Тема 2.1. Методологія та методи наукового дослідження. Особливості методології у фізичній терапії. 1. Підходи до оптимального вибору методів дослідження з систематичними оглядами та метааналізами	12
5	Тема 2.2. Основи біостатистики: організація та дизайн статистичних досліджень, статистичні величини, методи аналізу. 1. Метод стандартизації, динамічні ряди, аналіз взаємозв'язку між параметрами. Оцінювання та аналіз вірогідності статичних гіпотез.	12
6	Тема 2.3. Методичні вимоги щодо виконання й оформлення кваліфікаційної роботи. Порядок захисту кваліфікаційної роботи. 1. Підготовка до виконання кваліфікаційної роботи. Процедура публічного захисту.	6

Самостійна робота передбачає виконання індивідуальних проєктів з дотриманням норм академічної доброчесності:

1. Формування бібліографічного списку використаних джерел за ДСТУ за наданою темою (модуль 1);
2. Підготовка анотації дослідження з вказуванням всіх категорій та методів за запропонованою темою (модуль).

## 8. Перелік питань для підсумкового контролю

### Модуль 1

1. Основні визначення поняття «наука», задачі науки, ознаки науки.
2. Складові науки як системи. Визначення методологічних основ дослідження.
3. Елементи взаємодії суб'єкта і об'єкту науки.
4. Назвіть та поясніть функції науки.
5. Пріоритетні напрямки розвитку науки та техніки в Україні.
6. Що таке наукова діяльність, науково-організаційна діяльність, наукова робота, науковий працівник?
7. Поясніть, що таке «науковий результат» та вкажіть основні результати наукових досліджень
8. В чому полягають особливості медичної науки?
9. Клінічна медицина, доказова медицина та її прогностичні задачі.
10. Актуальні наукові напрямки в охороні здоров'я.
11. Особливості науки в фізичній та реабілітаційній медицині.

12. Що таке наукове дослідження та з яких елементів воно складається?
13. Поясніть поняття «концепція дослідження» та «наукова проблема»?
14. Мета та завдання дослідження, вимоги до них.
15. Об'єкт та мета дослідження, різниця між ними.
16. Що таке гіпотеза, вимоги до гіпотези.
17. Вкажіть регламентуючий документ в Україні для оформлення бібліографічних посилань та бібліографічних списків посилань у наукових роботах, те що він визначає.
18. Академічна доброчесність, нормативний документ, що визначає її основні положення, види порушення. Яких об'єктів освітнього процесу стосуються вимоги щодо дотримання академічної доброчесності?
19. Що передбачає дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти?
20. Академічний плагіат та його види.
21. Самоплагіат та його види.
22. Фабрикація та фасильфікація, та їх характеристика.
23. Списування як вид порушення академічної доброчесності. Обман та форми обману, їх характеристика та виконання.
24. Хабарництво та необ'єктивне оцінювання як види порушення академічної доброчесності.

## Модуль 2

1. Що таке науковий метод? Вкажіть критерії наукового методу та класифікацію наукових методів.
2. Вкажіть методи теоретичного пізнання та дайте їм коротку характеристику.
3. Вкажіть методи емпіричного дослідження. Охарактеризуйте метод спостереження.
4. Вкажіть методи емпіричного дослідження. Охарактеризуйте метод експерименту, види та процеси організації.
5. Охарактеризуйте метод опитування, види, вимоги та проведення.
6. Статистичне дослідження, завдання, етапи.
7. Метод вибору одиниць спостереження, види та переваги.
8. Дизайн клінічного дослідження, варіанти дизайну та їх характеристика.
9. Рандомізація та стратифікація у клінічних дослідженнях.
10. Методи обліку та збору медико-статистичної інформації.
11. Вірогідність отриманих результатів, її визначення.
12. Коефіцієнт вірогідності (Стьюдента), його визначення та використання.
13. Кореляційний зв'язок, сила, направленість та використання.
14. Дипломна робота магістра, особливості формування теми, функції наукового керівника.
15. Структура дипломної роботи магістра.
16. Структура вступу, як складова дипломної роботи, вимоги до його формування.
17. Основна частина дипломної роботи, її складові, вимоги до написання.
18. Основні критерії оцінювання дипломної роботи магістра.
19. Захист дипломної роботи, його процедура.
20. Особливості презентації при написанні результатів дослідження

21. Типові помилки при написанні та оформленні дипломної роботи.

### 9. Методи навчання

Для активізації процесу навчання здобувачів освіти в ході вивчення дисципліни застосовуються такі навчальні технології та засоби:

✓ на лекціях чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага здобувачів освіти на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; здобувачі освіти заохочуються до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо;

✓ на практичних заняттях запроваджуються різні навчальні технології: обговорення проблем, дискусії; вирішення ситуаційних вправ; розв'язання проблемних питань; лабораторні роботи; виконання дослідів; метод проектів (проектування); мозковий штурм; кейс-методи; презентації; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; рольові та ділові ігри; банки візуального супроводження; письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо.

Обов'язковими елементами активізації навчальної роботи здобувачів освіти є чіткий контроль відвідування здобувачами освіти занять, заохочення навчальної активності, справедлива диференціація оцінок.

### 10. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів навчання здобувачів в НУОЗ України імені П. Л. Шупика проводиться з використанням рейтингової системи (далі - ЄКТС), в основу якої покладено поопераційний контроль і накопичення рейтингових балів за різнобічну навчально-пізнавальну діяльність здобувачів у процесі навчання.

Методи оцінювання на поточному/періодичному контролі: усне опитування, модульні контрольні письмові роботи, оцінювання виконання індивідуальних завдань, оцінювання розв'язання розрахункових задач, захист результатів практичних, лабораторних робіт, оцінювання доповідей, оцінювання активності на занятті, тестування (бланкове або комп'ютерне), оцінювання есе, оцінювання виконання практичних навичок, захист історії хвороби.

Методи оцінювання на підсумковому контролі: диференційований залік.

#### Приклад шкали оцінювання

Поточний контроль												Підсумковий контроль	Сума
120												80	200
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3					
T1	T2	T3	МКР№1	T5	T6	T7	МКР№2	T9	T10	T11	T12		
15	15	15	15	15	15	15	15	-	-	-	-	-	

Розмір шкали ЄКТС із навчальної дисципліни для спеціальностей галузі знань 22 Охорона здоров'я дорівнює 200 балам (на підставі листа МОЗ № 0804-47/10395 від 15.04.2014), а мінімальна позитивна оцінка починається зі 111 балів; для спеціальностей інших галузей

знань – дорівнює 100 балам, а мінімальна позитивна оцінка починається з 61 балу.

Для занесення балів оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти у відомість обліку успішності та індивідуальний план здобувача вищої освіти використовується таблиця співвідношення між здобутими результатами успішності здобувача та ECTS оцінками

Оцінка ECTS	Оцінка у національній шкалі	Сума балів	
		ECTS	Галузь знань 22 Охорона здоров'я
	Диф.залік	100 балів	200 балів
<b>A</b> (відмінно)	відмінно	90 - 100	170 – 200
<b>B</b> (дуже добре)	добре	82 - 89	155 – 169
<b>C</b> (добре)		75 - 81	140 – 154
<b>D</b> (задовільно)	задовільно	68 - 74	125 – 139
<b>E</b> (достатньо)		61 - 67	111 – 124
<b>FX</b> (незадовільно) з можливістю повторного складання	незадовільно	35 - 60	60 – 110
<b>F</b> (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням		0 - 34	0 – 59

## 11. Рекомендований бібліографічний список

### *Нормативно-правові акти*

1. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від «01» червня 2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від «21» грудня 2017 р. № 1648).  
URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf> (дата звернення 05.07.2023).

### *Основна література*

1. Альянс Європейських органів Фізичної та Реабілітаційної Медицини. Біла Книга з Фізичної та Реабілітаційної Медицини (ФРМ) в Європі. Український журнал фізичної та реабілітаційної медицини. 2018; 2(2) дод. С.5-206.
2. Галаманжук Л.Л., Єдинак Г.А. Основи наукових досліджень: навч.- метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Друкарня Рута, 2019. 152 с.
3. Дутко О.М. Методика наукових досліджень: Навчально-методичний посібник / автор-упорядник О.М.Дутко. Кам'янець-Подільський, 2019. 158 с.
4. Мальська М.П., Пандяк І.Г. Організація наукових досліджень: навчальний посібник. «Центр учбової літератури», 2017. 136 с.
5. Методологія наукових досліджень: навч.посіб./ Ладанюк А.П., Власенко Л.О., Кишенько В.Д.: Нац. Ун-харч.технологій. Київ: Ліра-К, 2018. 351 с.
6. Федорчук В.В. Методика наукових досліджень: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2022. 132 с.

### *Додаткова література*

1. Алексієвець Л.М., Алексієвець М.М. Методологія і методика наукових досліджень : навч. посіб. : (пробне видання). Тернопіль : Терноп. нац. пед.ун- т ім. Володимира Гнатюка, 2008. 129 с.
2. Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень :

навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.

3. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Вид. 4 перероб. і допов. Київ : Професіонал, 2007. 240 с.

4. Колісниченко Е.В. Основи наукових досліджень : опорний конспект лекцій. Суми: Освіта, 2012. 82 с.

5. Кудінов І.О. Основи наукового цитування. 64 с. URL: <https://www.donnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2019/08/>

6. Рассоха І. М. Конспект лекцій з навчальної дисципліни “Методологія та організація наукових досліджень”. Харків, 2011. 76 с

### *Інформаційні ресурси*

1. Національна наукова медична бібліотека України <http://library.gov.ua/>

2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського  
<http://www.nbuv.gov.ua/>

3. ЗУ «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я»  
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text>

Перегляд (актуалізація) робочої програми навчальної дисципліни здійснюється не рідше одного разу за навчальний рік. Перегляд (актуалізація) робочої програми навчальної дисципліни здійснюється перед початком навчального року із обов'язковим зазначенням у протоколі засідання кафедри.